

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	— — — — —	3 frt — kr.
Félévre	— — — — —	1 frt 50 kr.
Negyedévre	— — — — —	— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre	— — — — —	2 frt.

Felelős szerkesztő:

Dr. BUZA SÁNDOR.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” czimére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

A lap megjelenik minden szerdán.

(H.) Hasztalan volt minden erőlködés, minden ravaszság, minden elővigyázat. Az Igazságot néhány órára eltemethette a gonoszság, — feltámadását meg nem akadályozhatta.

Az embert a legvégsőre ragadta gonoszsága; őrlőgésbe ejtette, mert csak őrlőgésében tehette azt, amit tett, midőn nem rettegett Megváltójának életét kioltani. Annýira jutott, hogy nem tartotta lehetetlennek, — sőt midőn e szót hallotta: „Beteljesedett,” erősen hitte, hogy Istennel szemben ő a győztes.

A kijózanodásnak hamar be kellett következnie. Félregördült a nehéz kő, mely a sirt fedte. Az örök kezéből kihullott a fegyver, mely azt őrizte. Az ellenség megsemmisülve omlott a porba. Az Igazság

megdicsőülve, a győzelem zászlójával kezében lépett ki a sirból.

A győzelmi zászlón a szent kereszt ragyog.

A szenvedés, a halál jele a győzelem jelvénye lett. Mert szenvedésével győzte le az Üdvözítőt a világot. Mikor a haláltusát vívta, akkor volt a leghatalmasabb. Mikor feje lehanyatlott, akkor hóditotta, akkor váltotta meg a világot. Feltámadásával a halált, halálával a poklot s az emberiség bűneit győzte le.

Az Egyház osztozik Alapítójának sorsán. Az Egyház ereje, győzelmének biztosítéka szintén a szenvedésben rejlik. Hiszen a Megváltó szenvedéséből és halálából fakadt; a fájdalom könnyei termékenyítették s a mártýrok vérével áztatott talajban ágaztak szét gyökerei.

Első háromszász évét vérözönfesti pirosra s e vérözönben fejlődött a kis csemete terebélyes fává, melynek termékeny ágai kiterjednek a föld minden részére. Itt erősödött úgy, hogy évezredek viharjai, melyek ellene támadtak, csak edzették hatalmas törzsét.

Mind félve reszket, gyászba öltözött.
Ott ült az Ur, fenséges homlokára
Nem ragyogott a béke szent sugára,
Szemét lehunyta s balkezét kinyujtván
Pihent merőn, mint bére napalkonyultán.
Főnséges esőnd. Sötétkék boltozattal
Terül az ég, mint végtelen nagy asztal,
A felhők fátyla lepelle lazul . . .
Itélő napját tartja tán az Ur?!
S tédet, fejet meghajtva Ó előtte
Az Irgalom s Igazság kétfelül
A Bölcsesség s Bizonyosság is leül
A nagy asztalhoz. Mind itélni jött-e?
Körben körül a mennyei sereg
Jézus keservén jajjal kesereg.

De int az Ur, esőnd lesz s az égi lelkek
Szavára buzgón és némán figyelnek.

— Ha elhagyott hozzám szív sirva esd
Sohsem hagyám meghallgatatlan ezt.
Im, most fiam kér vérvöröszve ott,
Töröljem el a szenvedés-adót.
Reátok bizom hát itéljetelek:
Meghaljon-e fiam tiértetek?
Amit kimondtok az bizonynyal áll,
Legyen bár élet vagy csufos halál!

És döng a szó, miként ha szél viharja
A tenger búgó keblét fölkarvarja
S fakó hullámát verve az apály
Ijedt-remegve le a mélybe száll.

Nőnek az Egyház szenvedése, — növekszik ereje.

Mikor a hóhér már fölemelt pállossal áll mögötte, lesve az alkalmas pillanatot, melyben halálos csapást mérhet reá, az Egyház akkor sem remeg, nem félti jövőjét, mely fölött isteni ígélet őrködik. Alleluját énekel a győzelem biztos tudatában.

Ezért hangzik fel a szenvedő magyar katholicizmus ajkán is az alleluja, bár jelene kietlen, szenvedésteli.

A pusztulás nyomai mindenfelé, bármerre tekintsen szemünk.

A rombolás munkája a társadalomnak és államnak alapját, a tiszta erkölcsöt támadta már meg. Ledöntik a határfalakat, melyeket egy ezredév emelt a pusztító szenvedély útjába. Megbokrosodik a szilaj bika, midőn a hidon karfával látja korlátozva szabadságát. Toporzékol s tajtékozó dúhvel veti neki homlokát a gerendának, mely resegve-ropogva omlik alá. Mit törődik ő azzal, hogy az összezuzott szálfá ezer szilánkja véresre tépi homlokát, fejét s hogy a leomló korlattal maga is a mélységbe zuhan alá? . . .

S kiválik egy cherub a sok közül
Arcán a fenség diessugára ül,
Égő szeméből áhitat ragyog,
Csodálva nézik őt az angyalok.

— „Én — szól s e hangra felsir a pokol, —
Az Ártatlanság, mely nem fél sehol,
Leszek védője Jézusomnak itt,
Kit szent szíve bűnért szenvedni vitt!”

S megáll merészen a kör jobb felén,
Kiséri liljomillat merre mőn,
Fehér palástja béke lobogója,
Mely az ártatlant befődi, megóvjja.

De im a kör más oldalánál
Egy bájos arcu égi lány áll,
Ruhája halvány, mint a rózsahajnal
És szót emel magasztos édes ajkkal:

— „Én vagyok a Szeretet angyala,
Szeretetét, mely nem szűnik soha,
Mely éltet áldoz s üdvöt követel:
A bűnös ember itt védőre lel.” —
S megállt szerényen az emberi nemzet
Védője a szent ártatlanság mellett.
Az Ur csak intett és megkezdett
A nagy tanács az Ur Jézus felett.

— Jöjjön az angyalok kilenc kara!
— „Imádva légyen neve mindenütt,
De ah, halála nélkül nincsen üdv,
Csak így épülhet a menny udvara.”

TÁRCZA.

Jézus az olajfák hegyén.

Elteríté a sötét
Éj halotti köntösét,
Vak homály ül mindenben,
Borzadály és félelem.

Olajfák közt a röpke szellő félve lebben,
Fájó sóhaj susog a Gethsemani kertben:
„Atyám, oh vedd e kelyhet tőlem! Ám legyen
Amint kívánod.” — Néma esendhegyen völgyön;

Ah e rémes nyugalomban
Mennyi-mennyi fájdalom van.
Feljajong a szív keserve, —
Arca fürdik vérvöröszve,
Alszik minden jó barátja;
Árulóját jönni látja —
És midőn elhagyta minden,
Oltalomra fölkel a menny.

Elhalt a szó az Emberfia ajkán
Fohászeit harmadszor elsohajtván
S a halk ima repülve szállt az égig,
Hol az Atya hatalmas trónja fénylik.
Ott ült az Ur dicsőült nép között,
Leirhatlan fenség vevé körül;
De hajh, ma itt egy lélek sem örül,

A hanyatló pogány Róma a földnek minden tájáról összehordta a népeknek bálvány-isteneit. Remélte, hogy ezek együttesen majd csak megvédelmezik. Esztelen eljárás. De magasan áll korunk szelleme felett, mely az egy igaz Istent el akarja taszítani magától.

Innen a feloszlás, a bomlás jelenségei. Az ezeréves aggastyán, a keresztény Magyarország mintha haldokolnék.

E haldokló testnek új életre van szüksége, hogy egy második ezerév küzdelmeiben helyt álljon. Az éltető erőt, a lelket kell ismét bele önteni.

Vissza Istenhez, vissza a valáshoz és a hazának is lesz feltámasztása!

Politikai szemle.

A múlt hét első napjain az országgyűlés negyedik ülészakán volt a nyitánya. Új osztás következik de a régi elhasznált kártyákkal.

Április 1-én, tehát jelentőségteljes napon, volt a két ház első ülése. Rövid ideig tartott. A főrendiházban megtartották az új választásokat a tisztviselő és bizottsági helyekre. Az alsó házban másnapra halasztották a választást, csak az előterjesztés történt az első napon.

A miniszterelnök előterjesztésére megszorították a jegyzőket és bizottsági tagokat. Minél több, annál jobb.

A Ház egyhangulag elfogadta az ártatlan indítványokat, és következő napon megtörténtek bizalmas esendességben az új tisztviselők és bizottsági tagok választása.

Azután kiadatott az ünnepi vakáció a honatyák részére. Bizony rájok is fér.

— Jöjjön a limbus, szent atyák csapatja! —
Elődeinket az Ur fölhívhatja;
Zokogva jött mind, üdvét hitte már,
Hisz égi fényre ezrek óta vár.
S midőn a kérdést hallja térdre hull:
— „Neked kell-e tanács, oh égi Ur?!”
Dicsőség, áldás a te szent nevednek,
Kit égen, földön s föld alatt remegnek!”
S előjön Ádám. Megtört szeme fénye
Örök setétben, egy él csak, reménye.
Nemes alakja összeroskadott
A sok bútól négyezred óta ott.
— „Atyám, tanácsot emberek nem adnak;
De ah, de meg kell halni szent Fiadnak
S a kertben fogják Őt el, mivel én
Egykor hajh, szintén kertben vétkezém
S mint én a fán vétkeztem, néki a
Bűnös lelket fán kell megváltania;
Mint én az almáért nyujtám, neki
Ugy kell kezét a fára tární ki!”
S tagadva senki rá nem inte, nem,
Bár iszonyat futott át mindenben.

És jön Noé, járásra téveteg,
Most látja fényben csak e népeket;
— „Nagy Ur! Tanácsot emberek nem adnak;
De ah, de meg kell halni szent Fiadnak
S mint én mezitlen kiesufoltatám,
Ugy függjön ő mezitlen a fán!”
S tagadva senki rá nem inte, nem,
Bár szégyenpir futott át mindenben.

S jön Ábrahám, szakállá hófehér
És leborul, midőn a trónhoz ér:
— „Isten! Tanácsot emberek nem adnak;
De ah, de meg kell halni szent Fiadnak

Kifáradtak a herce-hurczákban. No de már kevés van hátra. Lejár a képviselői mandátum. Aki megunta a meddő politizálást, módjában lesz az eke szarvához vonulni. Bizony, sokan többet is használnának ugy maguknak, mint az országnak, ha valódi hivatásuk szerint éldegélnének.

A szabadelvű párt és segédesapata: a Justh-Eötvös féle töredék nem sokat törődnek a nemzet valódi érdekével, rokonszenvével. A politikai élet hullámozó tengerén a szabadelvűpárt folyton a világitó torony felé, az uralkodó kormány hatalmára irányozza tekintetét. E körül forognak. Félnék, hogyha privát meggyőződésük iránytűjére támaszkodva neki mennének a hosszú utnak, melyet a nemzet ügye érdekében megtenni vállalkoztak, sokan közülük ha nem is életüket, de megélhetésüket kockáztatnák. Tehát csak a torony mellett kavarnak.

Ők nem sokat hederitenek a panaszkiáltásokra. Mondják, hogy közéletünk beteg. Mások azt mondják, hogy hasonlít közéletünk egy korhely emberhez, mely közel áll az elzúlláshoz. De hát mit nekik a közélet? A közjóért lelkesülni ma már szerintük nem fizeti ki magát. A publikum elégedjék meg azzal, ha elhihetik vele cifra, biztató szavakkal, ígéretekkel, hogy az ő érdekében dolgoznak, fáradnak, izzadnak. Hogy fáradtságuknak, izzadásuknak nincs meg az óhajtott eredménye, sőt annak éppen az ellenkezője áll be, ez nem tesz semmit. Hisz van még idő bőven. Kifutja ítélet napig. Valamikor csak meg fordul jobbra.

A ki eddig remélt, ráér remélni tovább is. Addig pedig vigasztalja magát minden honpolgár azzal, hogy a liberális eszmék győzedelmesen terjednek Magyarországon. Nem boldogság-e az, ha valaki elmondhatja magáról, hogy a liberalizmusnak ő is bajnoka vala, mikor a szabadelvű rendszert

S miként fiam vallán vivé a fát
Az áldozatra, Ő is ugy tehát!”
S tagadva senki rá nem inte, nem,
Bár borzalom futott át mindenben.

S jön Mózes, a kőtábla jobb kezében,
Mint Sina ormán, ugy reszket ma épen:
— „Biránk, tanácsot emberek nem adnak;
De ah, de meg kell halni szent Fiadnak.
Népem csak ugy jut el a Kánaánba,
Csak ugy nyer üdvöt, bűnét szánva bánva.”
S tagadva senki rá nem inte, nem,
Bár félelem futott át mindenben.

S jön Dávid, a hárfás király, kinek
Szemei a jövőbe nézzenek:
— „Király tanácsot emberek nem adnak;
De ah, de meg kell halni szent Fiadnak
S a Szentlélek mint megiratta rég:
Szögezzék által lábait, kezét!”
S tagadva senki rá nem inte, nem,
Bár rettegés futott át mindenben.

S a prófétákat sorra hívja mindet,
Mind, mind halált kér, esd . . .

* * *

Az Isten intett.

S az Ártatlanság angyala
Kigyúlt arccal megszólala:
— „Az ember ember. Meg van írva rég:
Midőn látám az ártatlan könyét,
Vigasztalásra nem jött senkisémet!
Nem így beszélsz te, édes Istenem.
Te szólasz így: *Sohsem vészett el az,
Ki ártatlan s nem félhet az igaz!*
Te mondtad azt: *Kegyed meg nem vonod*

szavazatával elő mozdította? Igaz, hogy a liberalizmusnak haszna, előnye csak a levegőben röpked, míg következményétől a polgárok válla görnyed. De hát azt mondja a példabeszéd: Viseld a törvényt, (terhével együtt) melyet magad hoztál.

A hercegprimás a történetírásról.*)

A történetírás célja: feltámasztani a multat halottaiból, épülésünkre, okulásunkra.

Ezért a történet ismerete életbevágó, fontos dolog. mert jól mondja egyik jeles írónk, hogy „a történelem lehet egyedül a nemzeti lelkesedésnek és emelkedésnek, a tett és erőmerítésnek valódi kitörése.”

Ki ne emlékeznék tar homlokkal, ősz fürtökkel is azon estékre, midőn áhitattal esügtünk édes anyánk beszédes ajkán, hallgatva a régi magyar hősök vitéz tetteit?

Ki ne emlékeznék élénk hálával azon lelkes férfiakra, kik elragadó vonásokkal rajzolták élénk hazai történetünk nagy alakjait?

Valamint, hogy felbuzdultam magam is mindig kedves tanítványaim meleg érdeklődéséből, melylyel magyar történeti előadásaimat hallgatták.

És most, midőn nemzetem, hazám ezer éves történelméhez bevezetésül e sorokat írom, bár vérem gyorsan lüktet, szívem hangosan dobog, tollam mégis gyenge leírni azon erős érzelmeket, melyek egész valómat eltöltik.

Ezer éve, hogy Árpád e hazát elfoglalta. Nagy idő egy nemzet életében is!

Világrészünkben melyik az a nemzet, bármily művelt, bármily hatalmas volt legyen

*) A Szilágyi Sándor által a millenniumra szerkesztett „A magyar nemzet története” című mű bevezetése. Kiadja az Athenaeum részvénytársulat.

Az ártatlantól. S te parancsolod:
Az ártatlant s igazat meg ne öld.
S most halni hagynád meggyalázva Őt,
Kinél soha sem volt ártatlanabb,
Sem igazabbra nem derült a nap?!
Im az Igazság mellém áll s velem
Kiáltja: Már elég lesz! Kegyelem!”
S a Szeretethez angyala
Remegve most így szól vala:
— „Bűnnek halál a büntetése:
Bűnért halál talán kevés-e?
Kész halni Ádám népe mind,
De Isten arra nem tekint.
Istent csak Istent engesztelhet —
S te, Jézus, ezt magadra vetted,
Magadra, önkényt, szeretettel,
Rég várt reád a bűnös ember.
S Jézus szólt: Mit kívánsz magadnak,
Azt kell, hogy tedd embertársadnak!
De hogyha Ő maga iránt a
Szent megdicsőülést kívánta,
Ezt kell, hogy Ő kívánja szintén
Az emberek sorsát tekintvén.
Ám ember nem dieszül addig,
Mig bünsulya alatt vonaglik,
Azért esd, sir Ádám fia:
Krisztusnak meg kell halnia!”
— „Olvastad-e, — kiált az Ártatlanság —
Ezechielnél írva van: *Ne bántsák
A gyermeket atyjának vétkeért!*
Hadd öntsön Ádám nemzedéke vért,
De Jézust, Istent, ki nem vétkezett,
Büntetni: vétek mindenek felett!”
S a Szeretet megint megszólal itt:
— „Hallottad-e Jézust, ki így tanít:

is, mely a mienkhez hasonló ezeréves multtal bír?!

Hellas, a műveltség hazája nem élt ezer évig.

Róma, a világ eddigelé leghatalmasabbnak ismer, állam, alig nyolekszáz éves főállásakor, Augusztus halála után már haldokolni kezdett.

Egyes nagy császárai úgy tűnek föl, mint az agoniában fellobbanó végső életerő jelenségei!

És nemzetünk?

Az ezerév folyamán nemhogy meg nem öregedett, ellenkezőleg ifju erővel halad a második ezredés hajnalán előre!

Ha arról elmélkedem, hogy ily nagy idő alatt menyit és mily hatalmas népek züllettek el, vagy olvadtak más népekbe, vagy idegen kormányzás alatt élve vesztették el hegemoniájukat;

ha elgondolom, hogy nemzetünk minden rokon és testvér nélkül élt és él más fajú népek között „nem ugyan elszigetelve valami magas hegyekben, de ki a sikra állítva“;

ha e történelmi könyv lapjain azt olvasom, hogy ezer év alatt mily óriási hatalmak zudíták fel ellenünk százezreiket s hogy nemesak ellenük küzdöttünk életre-halálra, hanem — fájdalom — szakadatlanul saját magunkkal is;

ha meggondolom, hogy a nemzeti lét egyik alapjának, anyagi nyelvünknek majdnem századokon át teljes elhanyagolása mellett is föntartottuk nemzetiségünket:

el kell ismernem, hogy Isten keze tartott fönn bennünket. Isten keze vezérelt ki bennünket Ázsiából már akkor, midőn a turk népek közt az izlam tömörülni kezdett, hogy annak egyik ága, a magyar, a törzstől elszakadva századok múlva védőbástyája legyen a keresztény Európának a hatalmassá tett izlam ellen.

Ezer év!

A honfoglalás nagy műve befejezve!

Bár a vitézséggel szerzett haza térei elegendők a nemzet befogadására, eltartására: mégis külföldre tör a harezias nyugtalan nemzet; évtizedeken át kalandos hadjárataiban sok vért ontva, maga is vérzik; és midőn érzi, hogy anyagi veszteségeivel életereje is kimerül; midőn tapasztalja, hogy legyőzhetetlenségének varázshite eltűnik, attól tartva, hogy ép úgy, mint tőzsrakonai: a hunok és avarok, Európa megtorló boszujának eshetik áldozatul, az egyindüli mentő eszközt ragadja meg s ez a mentő-eszköz: a kereszténység felvétele.

Utódai azon ösöknök, kik csatabárdjait villogtatták a honfoglalásért — a szent kereszt jelvényét tűzik ki a hon megtartásaért.

In hoc signo!

Katona István, a magyar történetírás kiváló művelője, Attila és Szent István között párhuzamot vonva, így szól:

„Attila amit szerzet, az meg nem maradt, a mit István kezdett, az mindig fennáll.“

Csodálatos dolog!

Annak mind népe, mind ereje, mind fegyvere, mind győzelme nagyobb volt.

Ennek sem oly fegyvere, sem oly ereje, sem annyi népe, sem oly győzelme nem volt!

Mi ennek oka?

Amaz Isten ostroma, ez Krisztus apostola volt; amaz a fegyverek megdönthető hatalmán emez, a hit megdönthetetlen kőszálán épített.

Ezen régi kőszikla védő fala mellett emelkedik a fiatal magyar haza erős épülete.

Csodálatos a kereszténységnek megelevenítő, megifjító hatása a népek életében — csodálatos nemzetünkében is. A magyar nép homlokáról lecsurgó keresztvíz az erkölcsi újjászületés fürdője; a befogadott új vallás a társadalmi és politikai élet megizmosodásának leghatékonyabb tényezője.

Európa szívében ezentul nem idegen, nem ellenség többé a magyar

Böles okulással nyult békejobbot szomszédainak s beáll a nemzet gondviselészerű küldetésének korszaka; kik azelőtt rettenetesek voltak a nyugati népek megtámadásában, most hosszú időn át rettenethetetlenek azok védelmében; óltalmazók a keletről rohanó áramlatok ellen, védők még fajronaik ellen is.

A nemzet ős természete a szent hit nemesítő hatása alatt gazdag forrásává leszen a legszebb eredményeknek. A szilaj harezai kedv bajnoki hévvé tisztul, mely egyaránt tud küzdeni és vérzeni Istenért, honért és embertársaiért; a zsákmányolás merész vágyát fékezi a jog tisztelete; nagy lelkűség szedi le a szolgálk ezreiről a rabság bilincseit s ez által hatalmas ébresztőjévé leszen a közszabadság tudásának.

Midőn a táltosok szavai elnémulnak s az igaz hit szolgálk ajkain zendül meg az oktató ige, a sátrak állandó lakhelyekké, a kardok sarlókká, a lándzsák ekevassá alakulnak; ime a békés foglalkozás első életnyilvánultása.

Hadur oltárai felett merész alkotásu templomok törnek a magasba, ép úgy, mint a hit, melynek kebelében felsarjadtak; ime a művészetek kezdete.

A keresztnek bocsánatszava győz a szíveken hajlékot emel Szent-Lázár szegényeknek: ez a könyörület diadala.

A kereszténység szelleméből nyer tartalmat az élet, merit tiszta tápot a lelkesezés, erőt a tetvagy, sikert a munkálkodás.

Ezen nemzeti átalakuláshoz, a kereszténységnek benső igazságán és erején kívül, nem csekély mérvben hozzájárul azon körölmény, hogy nemzetünket a jó Isten a honalapítás első századában világtörténetileg is kimagasló fejedelmi férfiakkal áldotta meg, kik a keresztény és hazafias eredményeket nem-

beleegyezését s ez az oka, hogy az angolok időt nyerve az ostromot meghisíták.

Erre a vezérek szétoszlottak s csak Jeanne maga maradt a királynál. Jeanne ezután a Loire melléki városok visszahódítására kapott parancsot s ő újból győzött. Ezért családját nemesi rangra emelte az uralkodó s számára a liliummal czimert adományozott.

Husvét táján mennyei szózata megjövendölte, hogy ker. sz. János ünnepe előtt fogságba esik s e baljóslat egyre ismétlődött s hamar beteljesült.

Az angolok Compiègne városát ostromolták, Jeanne segítségére sietett. A szüz e városbeliekkal kirohant az ellenre, mivel azonban elfeledték biztosítani a visszavonulást, heves harc után, nehogy elvágassanak a vártól, visszafutottak, az angolok e futókat üldözték s éppen akkor érték utól a visszavonulást fedező Jeannet, mikor a városi csapat nagy része már a városba jutott. Nehogy az ellen a városba benyomuljon, a felvonó hidat felhúzták s Jeanne kinrekedve heves küzdelem után az angolok foglya lett 1430. május 24-én.

Itt kezdődnek szenvedései s tartanak a máglyáig.

Vajjon elfogatása megezőolja-e missióját? — Éppen nem! Ő hivatásának volt vértanuja, aktív élete megszűnik, de nem misziója. Képzhető, mennyire megörültek az angolok becses zsákmányuknak.

Az orleansi szüz.

Irta: **dr. Fecsei János.**

(Folyt. és Vége.)

Mindaz, a mit idig elmondottam elvitázhatlan történelmi tény. A kérdés az, lehetséges-e, hogy egy gyenge leány ily óriási sikereket vivjon ki? — Bizony nagyon lehetséges. A mit véghez vitt, Istentől nyert erejével vitte véghez. A nép hitt benne mint Isten küldöttében, Jozsuehoz, Gedeonhoz, Esztherhez, Judithoz, Deborához hasonlították.

És Isten szándékait a gyengék és erőtlennel által valóítja meg.

De a reimsi domban kezdődik hősnőnk drámájában a sorsfordulat, mely lassu, de biztos tövises uton őt a máglyára vezeti Rouenba.

Mivel Jeanne Reimsban kijelentette, hogy boldog lenne, ha Istennek tetszenék őt szülőföldjére nyájához visszabocsátani, ebből sokan azt következtetik, hogy küldetése a koronázással véget ért.

Ez téves felfogás, mert gyakran hangsúlyozta, hogy hivatva van az angolokat teljesen kiűzni a francia földről, annyira, hogy még a halála előtti napon is ily értelemben nyilatkozott.

Reims után Jeanne rögtön Párizs ostromát sürgette, de a király csak elkésve adta

*Nagyobb szerelmet senki sohse lát,
Mintha valaki éltét adja át!*

Jézus maga az élő szeretet
S meghalni kész azért, akit szeret.“

Ekép vitáznak, mignem Isten int
S a néma csönd lesz zsarnok ur megint.

* * *

S szól a Bizonyosság: „Meg kell halnia,
Hogy teljesüljön az irás szava!“

S a Bölesesség szól: — „Halni kell neki,
Hogy áldassanak Isten végzeti,
Ki áldást bünre, jót rosszból teremt,
Örök törvényt, ez szerelmet jelent!“

S az Irgalom: — „Oh ez tetszik nekem:
Igy áll boszut az ellenségeken,
Hogy meghal értök. Ez az irgalom
Csodája, mit imád az égi hon.“

S az Igazság lehajtja ősz fejét:
— „Haljon tehát meg, de csak a bünért,
Legyen halála megváltó-adó
S dicsőítsd Őt meg szent Mindenható!“

* * *

És csönd leve, mélységes néma csend,
Minő a végítéleten leend.

Az elfogyó éj rejti árnyait,
A természet halállal álmodik.
A messze sikon lenn egy fejsze csattog,
Az ács keresztfát készít, iszonyut.
A borzadó ég visszadörg reá
S meghajlik Isten léptei alatt;
Sötét olajfák béreceig hajol,
Hogy a lehajló Isten megcsókolja
Imádkozó fiának homlokát.

(*)

csak ajkukon hangoztatták, nemcsak szívökben ápolták, hanem tettekben is nyilvánították és a nemzet zömének azon téves hitét, hogy az ősi vallás megszűntével megdőlt ősi szabadsága és alkotmánya, eloszlatták.

Ilyenek voltak:

Szent-István, az apostol és honalapító, Szent-Imre, a szoplóten életű hitvalló, az életszentséget a harci hősiséggel párosítani tudó Szent-László, a koronát műveltségben fölülmuló Kálmán, a böles törvényhozó.

A későbbi időkben is történeti multunk egyes fényes korszakai egyes nagy férfiak nevéhez fűződnek, kik midőn elhunytanak, mint letűntével a napnak, alkony áll be, mert a velők s körülöttük pályát futók, mint a bolygók, fényüket nem önmagokban bírják, hanem a naptól kapták s épp azért a kultura mezején már az Árpádok alatt virágzott, utóbb az Anjuok és a Hollós Mátyás alatt gyümölcsözővé fejlődött műveltségünk — nem találván ápoló kezekre — hervadásnak indult.

Részben nem is csoda, mert a XIV. században megkezdett és a következő három századon át tartott szakadatlan kül- és belharczok alatt csakis a vitezség pálmája s nem a béke olajága virult s a nemzet, mely egyik kezében kardját a haza védelmére, másik kezében az ekét földje művelésére kényszerített tartani, szellemi művelődésre gondot nem fordíthatott. Mindezek dacára azon számosak között, kik vagyonukat, vagy vérüket és életüket áldozatul tevék a haza oltárára, egyesek mint fénylő, még ma is világitó meteorok tűnnek fel a kultura egyén.

A viharok után következő, de különösen a jelen század második felében a tudomány, a művészet, az ipar, a gazdaság, a kereskedelem, szóval szellemi és anyagi ügyeink oly erős lendületet nyernek, melyhez hasonlót nem találunk fajunk multjában.

Jeanne Luxemburg János kezébe került, ki az angolok pártján állott s ez ember foglyát mint a skótok egykor Károly királyukat jó pénzért kiszolgáltatta angol szövetségének, kinek volt reá gondja, hogy a szent életű szűzet meggyalázza s mint eretneket halállal büntesse. Hát Károly király mit sem tett megmentőjéért? Semmit. — A Beau-
lienba internált szűz fogságából szökni akart, de a kötél elszakadt s ő alétlan maradt a torony alján. Ebből is öngyilkossági kísérletet akartak kombinálni ellenségei.

Jeanne d' Arcot Rouenbe szállították s egyh. törvényszék elé állították, hogy az eretnekség reásüstitvén a világi hatóság megbüntethesse. Veszte már eleve el volt határozva. A törvényszék elnöke Cauchon Péter érdemtelenül beauvaisi püspökké lett ember, kit Károly számkivetett, mivel az angel segítségével a roueni püspökséget elnyerhetni remélte, a pörben eszközül ajánlkozott.

A pör felévi rabság után 1431. januárban kezdődött. Cauchon a bírának előadta hogy egy nő, ki férfiruhában jár, — ezt rótták fel halálra méltó bűnéül, holott hadban egyfelől másként nem is járhatott s az egyház kifogást ellene nem tett, — ki a hitet megvetette, elfogott az ő egyházmegeje területén. Ő püspöki ítélete alá vetette e nőt. Február 21-én idézték törvény elé a megkínzott jámbor szűzet.

Ez a pör, ez a vallatás páratlan a világtörténelemben s csak a templáriusok pöre

Évtizedek alatt századokat haladunk, és csaknem egész külső életünk, gondolkodásunk, állami és társadalmi viszonyaink átalakulnak.

Vajjon e rohamos haladás előnyös leend-e reánk nézve?

Vajjon mélyre lehatolt gyökerei azon erős tölgynék, melynek leveleit oly sokszor tépdelték meg, ágait oly sokszor tördelték le a hosszú idő nagy viharai, változott talajban meg fogja-e találni azon táperőt, mely ezer éven át fentartotta?

„Isten, király, haza“ hármasszó alatt szerezte és tartotta meg e nemzet ősi ére nyeit; ezen jelszó alatt áztatta elődeink vére a haza földjét, ezen jelszó alatt kell azt a munka veritékének öntöznie.

És e nagy, e nemes munkában vegyen részt minden honpolgár. A ki helyét becsülettel betölti, hazájának, embertársainak boldogítására törekszik, az nem hiában él, akár magas, akár alacsony polezon van, akár túléli neve, akár nem!

Olvaszuk és tanulmányozzuk ezer éves multunknak történelmét, mely azonban csak úgy lesz reánk nézve az élet mestere, a jövőnek kalauza, ha mélyen szívünkbe véssük és az életben követjük őseink ére nyeit, ha feledjük és kerüljük őseink bűneit.

Urunk! Istenünk!

Egy egész nemzet fiai, milliók és milliók borulunk előtted arcra, hálát adva véghetetlen irgalmadért, hogy bennünket örvendetes napokkal boldogítottál, hogy szomorú éveinkben el nem hagytál és ezer évig kegyelmeddel föntartottál.

Légy áldva Urunk Istenünk kimondhatatlan jószágodért!

Oltárod előtt leborulva kérünk, ne vond meg tőlünk áldó kezedet, vezess, óltalmaz bennünket a jövőben is!

1312-ben közelíti meg erőszakosságban és égbekiáltó igazságtalanságban e tárgyalást. Valóban bámulatra méltók a feleletek, melyeket a leányzó a legkörmönfontabb ravasz sággal feltett kérdésekre adott s tanuskodnak a teljesen tudatlan parasztleányka élénk észjárásáról s rendkívüli lélekjelenlétéről. Az egész pör lényegesebb részeit sem ölelhetem fel ezuttal, de egy két pontot mégis megemlítek. Kérdezték tőle, „vajjon a malszt állapotában van-e?“ Ő így felelt: Ha nem vagyok ott, vajha oda helyezne Isten s ha benne vagyok, vajha megtartana benne. „Miért nem beszélnek hozzá szentjei angolul?“ Mert a francziák pártján vannak, felelé. „Mikor a szerenese az angoloknak kedvezett, Isten is mellettük volt-e?“ „Nem tudom, de azt hiszem, hogy Isten megengedte a francziák vereségét büntetésül az ő esetleges bűneikért.“

Különben kijelentette, hogy Isten küldötte, az ő intése szerint járt el s magának mit sem tulajdonit. Mivel elítélésére okot semmi módon sem találhattak, mert ére nyessége, szűzi tisztasága, ártatlansága, jámborsága hozzáférhetetlen maradt, mindig és egyre a férfi ruha viseléséhez tértek vissza, mint büntetést érdemlő bűnhöz. — Hónapokon át tartott vallatása s a közvélemény annyira mellette volt, hogy sokszor az angolok is meghatva távoztak a tereméből. — Végre is a tűzhalállal ijjesztve, rávették, hogy vallomásait visszavonja s 12 pontba foglalt s mert olvasni nem tudott, s ügyvédet melléje nem adtak, a hamis szö-

Hazánk.

Vendégszerető püspök. A kassai áll. főreáliskola magasabb osztályu tanulói a husvéti iskolai szünet alatt tanulmányi kirándulást rendeznek Velenczébe. Az ifjak utközben Zágrábot is megtekintik s egy napot és éjet ott töltenek. D r o h o b e e z k y Gyula kőrösi püspök ur ő msga megtudta ezt s hogy e kirándulást kellemesebbé tegye, a 25 tagból álló társaságot zágrábi tartózkodása alatt vendégeül hívta meg; egy előkelő fogabóban lakást foglalt le számukra s ellátásukról gondoskodott.

A tapolczai mandátumra két jelölt aspirál: K o s s u t h Ferencz, Tarnóczy Gusztáv egyik alkalmazottja és V ö r ö s László államtitkár. A kerületbe folyó korteskedés élénk világitást vet a Bánffy-kormány politikájára, mely nyiltan a 67-es alapot védi, titokban a radikális függetlenségeikkel, Kossuth Ferencz elvtársaival árul egy gyékényen. Kossuth Ferencz pártelnöke, Mányoki ügyvéd az 1892-iki választások alkalmával a kormánypart vezére volt. Ma az összes zsidók Kossuth mellett vannak, 1892-ben ők voltak a kormánypart összetartói. Világos tehát, hogy Kossuth Ferencz a tulajdonképeni kormányparti jelölt, míg Vörös László csak afféle strohmann, kit a kormány titkos szándékainak leplezésére léptettek fel. A kerület keresztény választó polgárai ily körülmények között teljesen tartózkodnak a szavazástól.

Egy nagyváradi főpap kiténtetése.

Winterhalter Antal nagyváradi apátkanonok s lyezeumi prodirektort XIII. Leo pápa pápai házi főpappá praelátus domestikus nevezte ki.

veggel előtte felolvasott jegyzőkönyvet helybenhagyja. Erre élethosszig tartó fogságra ítélték, figyelmeztetve, hogy vissza ne essék, mert akkor elvesz menthetetlenül. 3 nap mulva az a hir terjedt el, hogy újból férfiruhát öltött. Kénytelen volt vele s most már mint visszaeső eretneket, a törvényszék átadta őt a világi angol hatóságnak, mely máglyára küldte Rouen főterén. — Jeanne előbb megrémült, később megnyugodott s áhitatos gyónás és áldozás után női ruhában s eretnek felirásu főveggel fején lépett a fatömegre, egy feszületet kért s azt megcsókolva keblébe rejtette, s óhajtott, hogy vele szemben egy másikat tartsanak magasra mindaddig, míg halála be nem következik. Ekkor a hóhér meggyújtá a máglyát s ő Jézus nevével ajkain adta ki lelkét. — Szemtanuk állították és esküvel erősítették, hogy szive nem égett meg, bármennyire segíték elő égését kénnel szurokkal egyaránt, ép, vérrel teli maradt. A hóhér a szívet és hamvakat a Szeinebe szórta.

VII. Károly király férfiuvá érve szégyenlettelte ifjúkori gyávaságát s lelkiismeretének háborgását is megnyugtadni akarván érintkezésbe lépett a roueni érsekkal Estonteville bitorossal, egy egyházi bizottságot állítottatott össze, mely a Jeanne d' Arera vonatkozó összes iratokat átvizsgálja s a szűzet fényesen igazolva rehabilitálja s dicső emlékezetét minden szenytól megtisztítva az utókor számára kegyelet tárgyaúl hagyja hátra. A mi meg is történt. — A gyászos pör bírái és tanúi közül még sokan éltek

Irgalmas nénék a biharmegyei köz-kórházban. Régi, általános óhaj valósul meg nemsokára Biharmegyében: irgalmas nővéreket visznek be a biharmegyei köz-kórházba. Már elküdték Grácba aláírás végett a szerződést, mely végre megvalósítja a régi általános óhajt, hogy átvegyék a betegek ápolását azok, akik erre a leghivatottabbak: az irgalmas nénék. Az ápolókért 210 frtot fizet a megye, de ebben már benne van a koszt-járadék is. Ugy az orvosok, mint a betegek óhajtva várják már, hogy mindez teljesedésbe menjen. Csak jöjjenek is minél előbb s legyen áldás ottani működésükön.

A nyitrai képviselőválasztás előreláthatólag csak a husvét ünnepek után fog végbemenni, a központi választmány tagjai eddig még nem is kaptak meghívót a gyűlésre. Választási elnök előreláthatólag Pongrácz Kálmán közjegyző lesz, kinek pártatlanságában kormánypárt és ellenzék egyaránt megbiznak.

A kormány és az egyházpolitika. Miként a „Fejérmegyei Napló“ a legbiztosabb forrásból értesül, a korona csak azon föltétel alatt adja meg a decemberi törvényeknek a szentesítést, hogyha a főrendiház a vallás szabad gyakorlásáról és a zsidóreczepezióról szóló javaslatokat másodsor is elveti, a jelenországgyűlés azokat többé nem tárgyalja. De mivel a felekezetenküliségnek leszavazása a vallás szabad gyakorlatáról szóló egész javaslat leszavazását jelenti, a mennyiben ez a miniszterelnök saját bevallása szerint a kormány elveinek integritását sérti, a zsidó reczepezió pedig másodsor is leszavaztatott, tehát e szerint a jelen országgyűlés a két javaslatot már nem tárgyalhatná. S a miniszterelnök legutóbb mégis azt kilátásba helyezhette?

kik siettek gonoszságukat az igazság mellett való állásfoglalásukkal expiálni, maguk az angol történetírók undorral és megvetéssel beszélnek a roueni vérlázító kegyetlenségről.

Több város Franciaországban szobrot emelt neki, így Párizs, Rouen, Orleans, mely utóbbi minden évben május 8-án felszabadítása napján ünnepli a szüz emlékét, ünnepléses isteni tisztelettel, körmenettel, katonai pompával, kivilágítással. Egész Franciaországban kedves, általánosan tisztelt az ő neve, az ő emléke. — De hát ez nem is lehet másként, hiszen minden jel oda mutat, hogy Jeanne d'Are csakugyan az emberek sorsát intéző Gondviselésnek választott eszköze volt egy felsőbb hatalomtól különösen vezérelt teremtés, egy esodás jelenség a profán történelemben.

Midőn ezt mondom, természetes, hogy nincs szándékomban a római szentszék ítélete elé vágni és az orleánsi szüzet abban az érteményben szentnek nevezni, a melyben e szó az egyházban a canonizáltak jelölésére használva van.

Széles körökben erős a remény, hogy az orleánsi szüz canonizálási pöre, melyet Dupanloup orleánsi püspök 1874-ben kezdett megvívni s 1875-ben tett át a római szentszékhez ott valóban e szent életű leánynak szsntté avatásával fog végződni. De akár helyeztessék majd Jeanne d'Are az oltárra és állittassék minden keresztény elé, mint követendő példa, akár nem, az ő erényei, az ő működése mindig méltó tárgyai lesznek a

Külföld.

Az olasz forradalom legsajnálattal méltóbb áldozatai — kétségkívül a szegény apácák. A „Civiltà Cattolica“ már többször irt nyomoruságos helyzetükről és felszólalása mindig tevékenységbe hozta a katolikus hívek jótékonyágát. De a szegény apácák sorsán minden eddigi jótétemény csak részben és ideiglenesen segített. Ezenfelül az olasz kormány által tönkre tett és így a kath. jótékonyág segélyére szorult zárdák száma 400-ra szaporodott. A szerencsétlenség és nyomor e szent tanyáiról a legujabb kimutató a „Civiltà Cattolica“ 1894. decemberi füzetében jelent meg. Németül is megjelent Bécsben. „Opfer der Revolution“ czim alatt az „Austria“ (Doll Ferencz) nyomdában. Mellékelve van a füzet szomorú tartalmához XIII. Leo egy brevije, melyben a pápa mély fájdalommal fejezi ki az Istennek szentelt szüzek szomorú sorsa felett és dicséretben részesíti P. Ballerini J.-t. atya fáradozását, melyet a segélyezés ügyében fejt ki. Hogy az embernek a szive a szegény olasz apácák sorsán megessék, csak vissza kell gondolni, hogy mi történt velök. Az olasz királyság tudvalevőleg antikeresztény, katolikusellenes alkotása a 19-ik századnak. Ez a királyság nagyobb pusztítást vitt végbe a kath. egyház intézményei körében, mint bármely ellenséges hatalom ezelőtt. A pusztítás szelleme egész súlyával vetette magát rá különösen a szerzetes rendekre és rendházakra. Országos rablás szerveztetett, s a rablást törvénynek nevezték el. A törvény nevében a zárdák minden vagyonát lefoglalták, még a zárdaszüzek otthonról magukkal hozott személyes dotációját is. S a vandal forradalmárok kegyetlensége kiváló kedvteléssel épp az apácákat választotta ki sanyargatásra. Nyomoruságos, 15—20 cent.-es (7½—20 kros) napidiját szabott ki egy-egy zárdaszüznek, és ezt az eljárást elnevezték — nyugdíjazásnak. Mert ezéül tüzték ki maguknak az apácák kiirtását, ezért gondolták ki a sanyargatásnak ezt a nemét. Az olasz állam nemcsak házaiktól, fekvő vagyonuktól és tőkéiktől fosztatta meg az apácákat, még ingóságaikat sem hagyta birtokukban, úgy hogy bármikor ki lehet őket utasítani lakásukból s Isten szábad ege alá kidobni minden takaró és ágy nélkül. Ki van mondva, hogy az apácáknak ki kell halni; ujonczokat felvenni nem szabad. A törődöttebb s korosabb tagok már el is haltak; de azok, kik az irgalmatlan pogány törvények meghozásakor (28—34 éve) ifjabb korban valának, azok most már az öreg korral együtt kétszeresen érzik kegyetlen állapotuk egész nyomasztó súlyát. Még csak egy helyen sem hagyják őket élni és meghalni. Hogyha egy-egy rendházban a halál megtette az olasz kormánynak a kívánt szolgálatot s a rendtagok száms leapadt 5—6-ra, rendelet van, melynek erejénél fogva a fennmaradottakat átszállítják egy másik kolostorba, a mely, lakóit véve, most már rendsen valóságos kórház, nyomorultak háza. A ki többet akar tudni, olvassa el a „Civiltà Cattolica“ czikkét, illetve a fent idézett bécsi röpiratot. A ki pedig seggíteni akar: püspöke vagy a nuntius utján teheti s azt hiszem, minden magyarországi katolikus lap is szívesen vállalkozik a kiáltó sükségen való segítség közvetítésére.

„R.—V.“

Vidék.

— **Az Avasból** szomorú hírek érkeznek. Inségesen sovány volt a mult esztendő. Alig termett a föld kevés silány tengerit. A szegény

elnyerésére érdemesíti. Johannának Lionnel való viszonyafantasia szüleménye ez a Lionnel sohasem létezett, hacsak a Schiller Hadesében nem. Johanna férfinak szívet sosem ajándékozta, fogadalmát menten minden földi szenvedélytől megtartotta annyira, hogy még tekintete is tiszteletet és szent hódolatot parancsolt. Schiller a szerelmi romantikával Johannát prófétai jósnővé téve, őt a szeplőtlen tisztaság legszebb koszorujától fosztotta meg s hamis koronával ékíté.

Hát a hősi halál? Hogy nem vett sebében halt meg, — világos. Természetes, hogy a színpadi hatás nagyobb, ha a hősnő a haretéren esik el s diadalmi zászlókkal fedik be a holttestet. — De ha a történelem nem transigál! A történelmi szüz a legegyszerűbb, legtermészetesebb teremtés volt, ki örömmel engedte át magát Isten hatalmas vezető kezének; földi hiu dicsőségről, férfi iránt való szerelemről sejtelve sem volt, sőt a máglyáig szeplőtlenül őrizte meg ártatlanságát és hűségét. Francia életirójának Wallonnak teljesen igaza van, ha Schiller orleansi szüzet szerencsétlenül járt tragédiának, a valódi szüz ellen való véteknek nevezi, kinek fenséges történeti alakja, ilynemű költői polirozást és denaturalizálást nem tűr meg. Semmig pedig Rómma ellensége, egykor tanár, Schillernek azt a szemrehányást teszi, hogy a történelmet meghamisította, VII. Károly halátlanságát nagyon kiszépitette és Sorel Ágnest méltatlanul dicsőítette.

tiszteletnek és bámulatnak; az ő szereplése a történelemben mindig a természetfölöttit fogja az emberek eszébe juttatni; habár esodáknak a veletörténeteket a szó theologikus értelmében még nem is akarjuk minősíteni, szem előtt tartván az egyház és különösen VIII. Orbán pápa idevágó decretumait. Hanem azt állítom, hogy az isteni Gondviselés, mely szünet nélkül működik a világ kormányzásában, koronkint e működésének fényes, szembeszökő bizonyítékait nyújtja, — s hogy ez állításom Jeanne d'Are történetében is egy konkrét eset által bizonyul be.

Schiller drámájában az orl. szüzet a poesis megható varázsában mutatta be a jó izlésű közönségnek, csak az a kár, hogy darabjának tartalma nem történelmi valóság. Képzelmének déli bábjaikat rajzolta meg kifogástalanul és semmi mást. E drámában a cimen kívül semmi sem történelmi.

Szegény-Jeanne, hogy lett volna ő már korán bátor és merész, öldöklő és a halál angyala, a ki Görres, Gürdó, Wallon, Semmig, Eysell, Hase, Sichel, Sybel szerint egyetlen egy embert sem ölt meg soha s maga a megtestesült szelidség és könyörület volt.

Montgomeryvel a burgundi herezeggel, Sorel Agnessel való jelenetei költöztek, a dráma negyedik jelenetétől minden pusztá, bár szép költemény. És hogy profamizál, midőn Johannát, ki tiszta szüz, Isten harcosa a földi szerelem és magas hivatása közt hacra viszi és Lionel által legyőzeti aztán bűnét megbánatja vele s a mennyi korona

nép nélkülözésekkel küzd. — Szerencsére akadt a vidéken egy második egyiptomi József Pásztor Arkád bikszádi sz. Bazil r. házfőnök személyében. Ő ismert jóságával könnyű az elhagyatott népen tehetsége szerint. Naponkint 70—90 szegény embert lát el meleg étellel, kenyérrel, pénzzel, ruhával s egyéb nélkülözhetlen szükségletekkel. A nyomorúságban ismeri fel a nép valódi barátját, jótévőjét.

— **Beregszász.** † Buzáth Ferenczné, született Szentmiklósi és Óvári Pongrácz Borbála élete 25-ik, boldog házassága 9-ik évében hosszas betegség után folyó hó 6-án reggel 4 órakor Budapesten elhunyt. A megboldogultnak földi maradványai f. hó 8-án d. u. 3 órakor helyezték a beregszászi sarkertben örök nyugalomra. Az engesztelő szent-mise áldozat Beregszászban f. hó 9-én reggel 8 $\frac{1}{2}$ órakor mutatott be az egek Urának. Áldás és béke emlékére!

— **Ungvár.** A kath. kör felolvasó estéinek ciklusa a múlt hóban méltó befejezést nyert a tanítóképző intézet nagytermében, melyet a közönség teljesen megtöltött. Az estély fényét emelte Firczak Gyula megyés püspök jelenléte. A műsort a képzőintézeti dalárda nyitotta meg a pápai himnusz összhangzatos, lelkes éneklésével. Utána Dr. Laudon István főgymn. tanár lépett a felolvasó asztalhoz és sokoldalú, alapos tudással fejtegette a kereszténység fővárossának, Rómának fontosságát, ismertette nevezetességeit. Mély benyomást keltett értekezésének befejező része, melyben mint szem- és fültanu megkapó közvetlenséggel írta le a magyar zarándokok hódolatát XIII. Leó pápa előtt 1887-ben. Majd Zolták János ugyancsak a római életből, a kereszténység harmadik századából olvasta föl „sz. Angela” és „A börtönben” című legendáit, melyekben a ker. hősiességet és a vértanui szilárd-ságot rajzolta meghatározó költői képekben. Az estének negyedik érdekes pontja volt Koválczy Rezső főgymn. tanárnak felolvasása, ki a megyei levéltárban levő okmányok alapján szellemesen ismertette az ungvári régi ezéhek három század előtti életét, a czéhmaster teendőit, az iparosmesterré és legénynyé való avatás kellékeit és a különböző ezéhszabályokat, melyek a vallásosságot, az erkölcsösséget és a testvéri szeretetet irták elő. A kör egyházi elnöke Hehlein Károly prépost megköszönte a felolvasóknak az élvezetes estét, míg az intézeti zenekar záradékul a Rákóczy-indulót játszotta el. A kath. kör kétségkívül hasznos munkát végzett, midőn felolvasó-estéi által a vallásos és hazafias érzelmeket ápolta, a hasznos és tudományos ismereteket terjesztette.

— **Ungmege** felső részében történt a következő eset: Nem rég egy földmivelő hazajött Amerikából 2200 frtot hozva magával. Élelmes unokaöccsének egy kis pénzre fájt a foga; s hogy arra szert tehessen, meghívatta egy ismerőséhez vacsorára nagybátyját, mi alatt ő a nagybácsi ládájából akart néhány forintot elemelni. De oly szerencsétlen volt, hogy egy dinamitpatronra talált, mely elsült s 4 ujját elvitte. A nagy jajveszékésre előszaladtak a szomszédok s a felsült tolvajt hazakisérték módjával.

Tanügy.

A szatmármegyei róm. kath. néptanító-egyesület f. hó 3-án nagyválasztmányi gyűlést tartott. A bíráló bizottság

jegyzőkönyve felolvasatott, a jutalmat nyert pályamunka jelígeje: „Ne hagyják lerontani a család által azt, amit az iskola épít.” A kihirdetés a közgyűlés számára tartatott fenn. A számvizsgáló bizottság jelentése felolvasatott, részletezve lesz a közgyűlésről szóló tudósításban. Szóba jött újból a meddőn maradt pályatételek díjainak hova fordítása. Ez ügyre vonatkozólag a febr. 8-iki közp. választmány határozata az volt, hogy a pályatételek után megmaradt 45 frt összeg adassék az „Iskola” szerkesztőjének, hogy a lap olvasóinak hirdessen pályázatot. Ez is megtörtént s miután ennek sem volt eredménye, a nagy választmány ezen 45 frtot „segélyezés” czímen az „Iskolá”-nak adni határozta. A kath. tanítók árvaházára az egyesület kezelése alatt van 128 frt 64 kr. erre nézve választmány Jankovics János indítványára elhatározta, hogy az ezen czélra gyűjtő bizottság elnökét értesíti, tudtul adván, hogy ilyczímen egyesületünknek is van pénz. A nagykároly-kerületi tanítói kör elnöke nagyságos és főt. Serly Károly cz. kananok esperes ur beküldötte a körnek 1894. május 15-én Nagy-Károlyban tartott gyűlése jegyzőkönyvét. Örvendetes tudomással vétetett s nevezett esperes urhoz köszönő irat intéztetik. A jegyzőkönyvhöz csatolt s főnnebb jelzet gyűlésen Szolomájer János nagykárolyi tanító által tartott gyakorlati tanítás vázlata Bodnár Gáspár tan. kép. tanárnak adatott ki bírálatra. Főt. Dr. Steinberger Ferenc elnök ur jelenti, hogy a II-ik orsz. és egyetemes tanügyi kongresszus előkészítő bizottságától felhívás érkezett egyletünkhöz, a kongresszus szervezése czéljából az országos gyűlés ápril hó 11-én Budapesten meg lesz tartva. E gyűlésre nagy választmány az egyesület köpviselőjéül Bodnár Gáspár urat kéri föl s részére 15 frtot szavaz meg. Következett a folyó évi közgyűlés idejének s tárgysorozatának megállapítása. A közgyűlés ideje 1895. ápril hó 18-án, Husvét utáni czőtörtök. A tárgysorozat a meghívón minden taggal közöltetik. Jankovics János egyt. könyvtárnok indítványára egy hármast bizottságot küld ki a választmány az egyleti könyvtár leltározása végett, ugyancsak az ő indítványára elhatározta, hogy az egyleti könyvtárról könyvjegyzéket készített, azt kinyomatja s minden egyleti tagnak megküldi: A hármast bizottság tagjai Méder Mihály elnöklete alatt Jankovics János és Hubán Gyula. Özv. ifj. Sárosi Pálné részére 20 frt segély utalványoztatik, ily czímen egyletünk alelnökének, Erdélyi Imrének is Lajos fia halála alkalmával felmerült költségei fedezésére szintén 20 frt utalványoztatik. Főt. Elnök ur indítványt tesz, miként vegyen részt egyesületünk a milleniumi ünnepségben. A tervezet a titkári jelentésben leendő a közgyűlés elé terjesztve.

Helyi hírek.

— **Szives olvasóink- és munkatársainknak boldog husvétünnepet kívánunk.**

— **A nagyhéti ájtatosságok** a székesegyházban a következő időben fognak megtartani: Szerdán d. u. 4 órakor Lamentatio. Nagycsütörtökön 8 órakor ünnepélyes sz. mise, olajszentelés és lábmosás, d. u. 4 órakor Lamentatio. Nagypénteken 9 órakor sz. mise, sirbatétel és szent beszéd, d. u. 3 órakor Lamentatio, ha kedvező idő

lesz a sz. sirok látogatására; ellenkező esetben a Lamentatio 4 órakor kezdődik. A szentségbetétel közvetlenül a sz. sirok látogatása után lesz; ha ez kedvezőtlen idő miatt elmaradna, akkor a szentségbetétel 6 órakor lesz. Nagyszombaton 7 órakor tűzszentelés, 9 órakor sz. mise, d. u. 6 órakor a feltámadás. — Husvét vasárnapján 9 órakor ünnepélyes sz. mise, melynek végén teljes bucsuval összekötött pápai áldás és szent beszéd.

— **Előléptetés.** A vallás- és közokt. miniszter Lichtenegger József szatmári főgymn. tanárt a IX. fizetési osztály első fokozatába léptette elő.

— **A szatmári kath. kaszinó** f. hó 4-én este a kath. kaszinó helyiségeiben felolvasással egybekötött társas összejövetelt tartott, mely az előbbieket teljes sikerében méltóképen osztozott. A termet a város intelligentiája, papsága teljesen megtöltötte s gyönyörködve hallgatták meg a műsort. — Az első felolvasást lapunk egyik jeles munkatársa a kitűnő tollu, széles látókörű s mély tudományu Madzsar János, ny. főgymn. tanár, takarékp. pénztáros tartotta. Tanulságos és élvezetes felolvasásának tárgya „Az anya a család”-ban volt. — Az a könnyű és sokat mondó stylus, az átlátszóság, a tárgyismeret s alapos feldolgozás a köztetszést erősen provokálták. — 2. számul Wenke Lujza kisasszony énekelt, ki énekével, csengő szép hangjával és szeretetre méltó megjelenésével egészen meghódította a jelenlevőket. Befejezőül Ratkovszki Pál főgymn. tanár tartott egy minden ízében sikerült, jóízű humoru s kitűnően jellemző értekező előadást a „stréberről.” Felolvasása többször hangos kacajra fakasztotta a jelenlevőket. Nagyon tapsolták. — A bőjti felolvasások ezzel befejezést nyertek. Vajjon a tavasziak hol tartódnak meg??

— **Vasárnap** f. hó 7-én reggel a székesegyházban a honvéd ujonezok ünnepélyes eskütétele alkalmából a legénység tisztí vezetője alatt sz. misét hallgatott. A szent misét lapunk főmunkatársa dr. Fecsel János főgymn. tanár mondta. Ezt megelőzőleg a katonákhoz az eskü jelentőségét, szentségét, a katonai hivatást fejtegető beszédet intézett. — Délben a honvéd tisztí étkezésében ebéd volt.

— **A kir. kath. főgymn. ifjusága** f. hó 6-án az értesítőket megkapta. A szünetidő husvét utáni szerdáig tart.

— **† Gyászhir.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Egresi és sásvári Egressy Gábor IV. éves joghallgató, folyó évi április hó 3-án, éjjeli 3 órakor, élete 22-ik évében hirtelen elhunyt. A megboldogultnak hült tetemei f. hó 5-én, pénteken délután 1/23 órakor helyezték a róm. kath. szertartás szerint a kerepesi sarkert halottas házából örök nyugalomra. Az engesztelő szent mise-áldozat folyó hó 6-án, szombaton délelőtt 10 órakor mutatott be a belvárosi plebániatemplomban az egek Urának. Budapest, 1895. április hó 3-án. — A budapesti egyetemi ifjuság egyik legjelesebb tagját, a szatmári kir. kath. főgymnasium volt tanítványát vesztette el benne. Egressy a szatmári kir. kath. főgymnasiumnak annak idején egyik legjelesebb tanulója volt, VIII. oszt. korában a Kazinczy önképzőkörnek elnöke; Budapesten hasonló szorgalommal folytatta tanulmányait a jogi karon, tanárai és tanuló társai tiszteletét és becsülését kivívta magának. — Jegyzője, majd múlt évben titkára volt a szt. Imre önképző egyletnek, jelenleg első

igazgatója a Magyar ifjak társaságának. — Aldás emlékére!

— † **Halálozás.** Kugler György kereskedő munkás élete 42, és boldog házasságában 7-ik évében hosszas szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos fölvétele után folyó hó 6-án éjjel elhunyt. A megboldogultnak földi részei folyó hó 8-án délután 4 órakor helyezték örök nyugalomra a hidontuli sírkertbe. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó hó 8-án reggel 7 órakor mutatott be a szatmári r. kath. templomban az Urnak.

— **Meghívó.** A szatmármegyei róm. kath. néptanító-egyesület folyó évi rendes közgyűlését ápril hó 18-án, csütörtökön d. e. 9 órakor tartja meg Szatmáron, a papnöveldei könyvtár helyiségében, melyre az egyesület t. tagjai és a tanügy barátai szíves-tiszteletmeghívotnak. (A tanítótestületek alakítása tárgyában a V. K. M. 1872. évi szept. hó 14-én, 23201. sz. a. kiadott rendelet 9. §-a értelmében: A községi tanítók illető községük pénztárából mérsékelt utiköltséget s a gyűlés tartalmára naponként 1 frt. napidíjt nyerne.) A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Titkári jelentés a múlt évi egyesületi életéről. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése a pénztár állapotáról, tagdíjak törlése és a felmentvények megadása. 4. A pályázat eredményének kihirdetése, a jelíges levelek felbontása és a pályadíjak kiadása. 5. „Miként nyerheti meg a tanító a családot az iskola törekvését támogató munkatársul?” „Ne hagyjuk lerontani a családot az iskola épít” jelíges jutalmazott pályamű felolvasása. 6. Gyakorlati tanítás a számtanból, az elemi I. osztályban tartja Mondik Endre szatmári tanító. 7. Az „Iskolá”-ról szóló jelentés Bodnár Gáspártól. 8. A jövő évi közgyűlés helyének megállapítása. 9. Indítványok. — A gyűlést a székesegyházban 8 órakor sz. mise előzi meg. A gyakorlati tanítás a szatmári róm. kath. elemi iskola I. osztályu tantermében sz. mise után tartatik meg. A közgyűlés után a „Korona” vendéglőben mérsékelt áru közébed rendeztetik. Kelt a szatmármegyei róm. kath. néptanító-egyesület nagy választmányának 1895. évi ápril hó 3-án tartott gyűléséből. Dr. Steinberger Ferencz elnök. Mondik Endre jegyző.

— **A szatmári gör. szert. kath. egyház** tisztújító közgyűlése Papp Lajos lelkész elnöklete alatt igen népes volt. Jelen volt a kerületi esperes Papp Ambrus is. A tisztikar következőleg lett megválasztva: Főgondnok: Csighy János; algondnok: Groza László; pénztárnok: Anderkó Bertalan; főjegyző: Hubán Gyula; számvévő: Simon István; kulcsos gondnok: Tóth Ferencz; ellenőr: Papp László. Ezekon kívül 15 egyházi tanácsos.

— **A szatmárvidéki gőzmozdonyu helyi** érdekű vasut engedélyezési feltételei megállapítása, illetőleg javaslatba hozatala czéljából a kereskedelmi miniszter az engedélyezési tárgyalást elrendelte, mely Vörös államtitkár elnöklete alatt Budapesten, a kereskedelmi minisztériumban ma d. e. 11 órakor tartatik meg. A városi tanács a hatóság képviselével Pap Géza közigazgatási tanácsost bizta meg.

— **A közoktatási miniszter** elrendelte, hogy ezentúl a tanulókat már az iskolai év végén be lehet iratni a jövő iskolai évre, ugyanekkor szedhető be előre a félévi tanítási díj is. Ha az illető tanuló az új iskolai évben nem folytatná tanulmányait, a félévi díjat visszakapja, a beiratási díjat azonban ilyenkor az intézet visszatartja.

— **Kérelem.** A néppártorsz. központi irodája tisztelettel kéri mindazokat, a kik hozzá programokért, alapszabályokért vagy más egyéb nyomtatványokért fordultak, szíveskedjenek némi türelemmel lenni, mert az imént jelzett iroda jelenleg annyira el van halmozva egyéb igen sürgős teendővel, hogy csakis husvét után lesz képes a kért dolgokat elintézni. Kéri a néppárttal rokonszenvező lapokat, kegyeskedjenek ezen értesítést átvenni.

— **Látványosság.** Herb Ferencz fotoplasztikum panoráma-tulajdonos Berlinből városunkba érkezett és itt néhány estén természet utáni földrajzi eredeti felvételeket bemutat a világ különböző szépségeiről, melyek ajánló levelei szerint érdemesek a megtekintésre. Műsora a következő: 10-én szerdán „Pétervár és Moszkva,” csütörtökön a „Rajnavidék,” pénteken „Konstantinápoly,” szombaton „Egyiptom és Palesztina.” Ez előadások esti 5—9 óráig tartanak. Belépődíj 20 kr. A műterem Széchenyi-utca 14. szám alatti házban van.

— **Hirdetmény.** Az ipar és kereskedelmi kamara tagjait választó iparosok és kereskedők névjegyzéke elkészülvén az mai naptól számított 8. napig oly megjegyzéssel függesztetik ki a városháza hirdetményi táblájára, hogy az bárki által megtekinthető s netaláni észrevétel esetén a városi Tanácsnál megfellebbezhető. — Szatmár, 1895. Ápril 4. Kiss Gedeon főkapitány.

— **„A kert”,** melyet hírneves hazai magkereskedőnk Mauthner Ödön ad ki, április 1-én megjelent 2-ik számával a tartalom változatosságát illetőleg még érdekesebb s vonzóbb, mint a minő az első száma volt, melylyel a magyar irodalomban egy esapásra kivivta a polgárjogot. Kertészettel foglalkozóink csak most látják be, midőn „A Kert” praktikus irányban szerkesztett lapjait for-

gatják, hogy ezideig minő hasznos utmutató nélkül foglalkoztak tárgyukkal: a kertészettel! Mauthner Ödön hazafias missiót teljesít, midőn egyrésztől fajtisza kitünő magot ad, de másrésztől „A Kert”-ben meg is magyarázza miként tereljük kertészetünket a haladás és fellendülés ösvényére? *Ne kertészkedjünk, míg „A Kert”-et át nem lapostuk!!!* A kiadóhivatal (Andrássy-ut 23.) mutatványszámot kívánatra ingyen küld.

Szerkesztői üzenetek.

Kn. Munkács. — M. Budapest. Különlegesen is boldog ünnepeket kívánunk! Az érdekelt fél a reménység távcsövén úgy látja, hogy a gönczöl szekereknek a rudja egy kissé görbe ugyan, a kerek ellen azonban nincs kifogása. A szerencse egyengethet a nyelen.

B. F. Munkács. Husvét után nem indulnak onnan a vándorok, mint tervezték?

TERMÉNYÁRAK.

Termény métermázsánként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza — — uj	6	80	6	60
Kétszeres — — uj	6	—	5	90
Rozs — — uj	5	80	5	50
Árpa — — uj	—	—	—	—
Zab — — —	5	80	5	50
Tengeri — — —	6	60	6	50
Kása — — —	11	—	10	20
Fehér paszuly — — —	5	80	5	50
Tarka — — —	5	60	5	40
Szilva — — —	11	—	10	80
„ füstölt — — —	8	—	7	70
Repeze — — —	—	—	—	—
Krumpli zsákja — uj	1	50	1	30
Szalonna — — —	58	—	56	—

WEISZ ALBERT

Az Egyesült Magyarhoni Üvegyárak
Részvénytársaság
SZATMÁRI FŐRAKTÁRA.
DEÁK-TÉR.

Legnagyobb választéku gyári főraktár,
üveg, porcellán, tükör, és lámpaárakban
a legolcsóbb gyári-árak mellett.

DISZES NÁSZ- és ALKALMI AJÁNDÉKOK,
Herendy fayence és porcellán különlegességek

ÉPÜLET ÜVEGEZÉSEK,
diszes képeretézések és
foltos tükrök ujjá ezüstözése a legjutányosabb áron. 5-6

Gyári árak.

Nagyban és kicsinyben.

Teljes mennyasszonyi kelengyék.

A tavaszi és közelgő nyári idény alkalmából van szerencsém a helybeli és vidéki nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy

„HAZAI IPARCSARNOKOM“-BAN

nagyválasztékban vannak a legdivatosabb férfi gyapju-kelmék, valódi hazaiak, u. m. brassói, gácsi szebeni- és zsolnai gyárakból: melyek minőség tekintetében jóval felülmúlják a más külföldi gyártmányokat, s ezen anyagból felelőség mellett a legesinosabb ruhák varratását elvállalom.

Valódi szépeességi és késmárki vászongyár kizárólagos raktára.

A tiszta lenből készült és gyepen fehérített sima vásznak, damaszok, asztal- és ágyneműk, színes len és selyem kávésterítők, zsebkezdők, rojtos és damaszok törülközők, törölközők gyári árakban, — mely gyártmányból a legszebb kelengyék készítettnek, — (valódi késmárki sajt-vászon, négyszögenként 24 kr.)

A legfinomabb kész fehéreneműk.

Kizárólagos raktára szépesiglói pamutvásznak, chiffonok cöpper és szatinoknak, mely utóbbiak férfi alsó nadrágokra használtatnak.

Egyedüli raktára a kassai harisnyáknak, férfiak, nők és gyermekek részére, turista ingek, váczi kötszövött keztyűk stb.

Nagyválasztékú férfi és női fehéreneműk, férfi és női nyakkendők.

Egyedüli raktára a híres pozsonyi nemez kalapoknak, a békés-esabai női derék- és vállfűzőknek, (Miderek) nagyváradi bőrkesztyűknek.

Dus választék a legújabb divatu női ruha-kelmék, selymek, napernyők, budai és székes-fehérvári kék festő és színes voilek, cretonok és diszítésekéből.

Női ruhák készítését a legutolsó divat szerint elvállalom.

Egyedüli raktára a híres kalotaszegi varrottas mellényeknek, asztal és butorvédőknek, himzések, kötények, székelly katrinczák, székelly függönyök, ágy- és asztalterítők, butorszövetek, szőnyeg, ágytakarók, pokróczok, utazó kendők, (Plédék) stb. Mindennemű kezdett munkák, rövidáruak, bélésneműk, pamutok stb.

Midőn a mélyen tisztelt közönség szives figyelmét a fent felsorolt gyártmányokra felhívni bátorodom, ugyanakkor kérem eddigi szives pártfogásukat biztosítva, hogy üzletemben a „határozott árak“ mellett szolid kiszolgálásban részesülnek.

Teljes tisztelettel

PÁSKUJ IMRE.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Mintákat bérmentve küldök.

Paplanok és madráczok.

M A G Y A R O R S Z Á G.

TELJESEN FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: HOLLÓ LAJOS dr., orsz. képviselő.

REGGEL az ország legtávolabb eső részeiben is már az olvasó kezeiben van.

A Magyarország politikai, közgazdasági és társadalmi tudósításaival az összes lapokat megelőzi.

A Magyarországból a közönség már kora reggel olvashatja az országgyűlés tárgyalásait kimerítő alakban, az aznapi összes kül- és belföldi eseményeket, kimerítő tőzsdei tudósításokat stb. stb.

A Magyarország eddig is tanujelét adta, hogy férfias bátorsággal küzd az ország függetlenségéért és önállóságáért és szembe száll minden korrupcióval és közéletünket minden visszaéléstől megtisztítani törekszik.

A Magyarország független minden hatalomtól, minden magánérdektől, senkinek alárendelve nincs, s így álláspontját nyíltan és egyenesen mondhatja ki bárkivel szemben.

A Magyarország ezen törekvéseiben a közönség részéről már eddig is nagy támogatásban részesül, s így mint a nyilvánosság és a közérdek organuma folytonosan fejlődve és megerősödve áll jövőben is a közönség szolgálatára.

A „Magyarország“ előfizetési ára:

Szerkesztőség:	Egész évre	14 frt — kr.	Kiadóhivatal:
VIII. ker.,	Félévre	7 „ — „	IV. ker.
Fhg Sándor-utca	Negyedévre	3 „ 50 „	Rostély-utca
2. sz.	Egy hónapra	1 „ 20 „	2. sz.

2—3

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a

MELOCCO TESTVÉREK

ezég alatt eddig fennállott cementbeton-építkezési vállalat megszűnt létezni s saját nevem, törvényszékiileg bejegyzett

MELOCCO PÉTER ezég alatt BUDAPESTEN.

Első magyar kizárólagosan szabadalmazott

római és velencei márvány-mosaiklap,

cementműkö és cementárugyárt,

valamint

cementbeton-építési vállalatot alapítottam.

Gyártmányaimból mint templomok, oltárok, folyosók, vendéglők, kávéházak, fürdőszobák, konyhák, istállók, kapubejárók, fürdőkádak, falak, medenczék stb. borítására szolgáló rendkívül szép és páratlanul álló

márvány-mozaike-lapjaim

már is jelentékeny készleten van, úgy hogy a legnagyobb megrendeléseket is pontosan fogatosíthatom, s esetleg raktáron nem levő tárgyakat a mai kor igényeinek megfelelően berendezett gyáramban a legrövidebb idő alatt készíthetem el.

Mint anelőtte, úgy most is vállalkozom, minden e szakmába vágó privátmunkákra, melyeket t. rendeléim teljes megelégedésére vagyok képes fogatosítani.

Legközelebb lesz szerencsém részletes árjegyzékkel szolgálhatni.

Felvilágosításokat szívesen ad Rooz Testvérek ezég, mely Szatmárott képviselőmetet bírja.

Magamat a n. é. közönség nagybecsű pártfogásába ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel

MELOCCO PÉTER.

Budapest, VI. Dévai-utca 21. sz.

1—2